

Pedagogiska strategier

i arbetet med barn och elever med medfödda skador av alkohol

Inga-Lill Jakobsson
Lektor i specialpedagogik
Ingalill.jakobsson@gmail.com

Diagnos i skolan

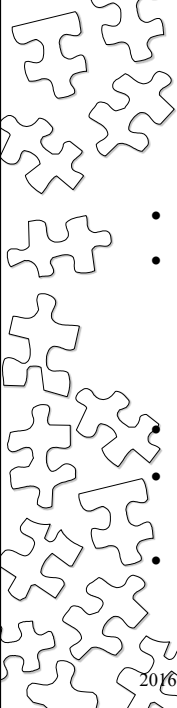
En studie av skolsituationer för elever
med syndromdiagnoser
(Avhandling, Göteborgs universitet, 2002)

Pilotstudie: Fetalt alkoholsyndrom och
skolsvårigheter

2016-05-01

Inga-Lill Jakobsson

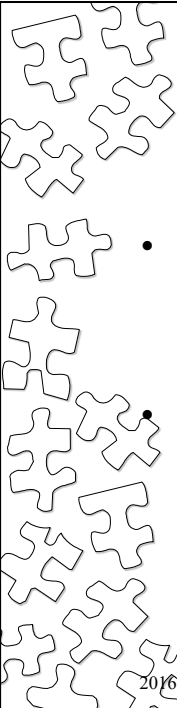
2

Boktips

- Jakobsson, I. & Nilsson, I. (2011).
- *Specialpedagogik och funktionshinder. Att möta barn och unga med funktionsnedsättningar i en utvecklande lärmiljö.* Stockholm: Natur & Kultur.
- Jakobsson, I. & Lundgren, M. (2013).
- *Samverkan kring barn och unga i behov av särskilt stöd – viktigare än diagnos.*
- Stockholm: Natur & Kultur.

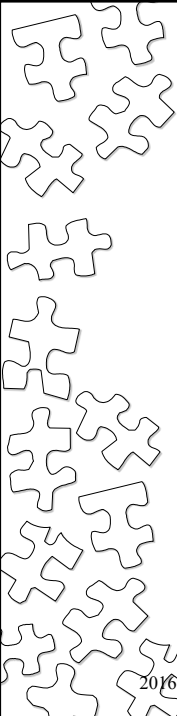
2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 3

Huvudresultat

- Många olika faktorer utöver elevernas individuella förutsättningar inverkar på hur skolsituationen gestaltar sig
- Kommunikation, relationer och samverkan mellan olika aktörer i och utanför skolan är avgörande för elevernas möjligheter till delaktighet och lärande

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 4

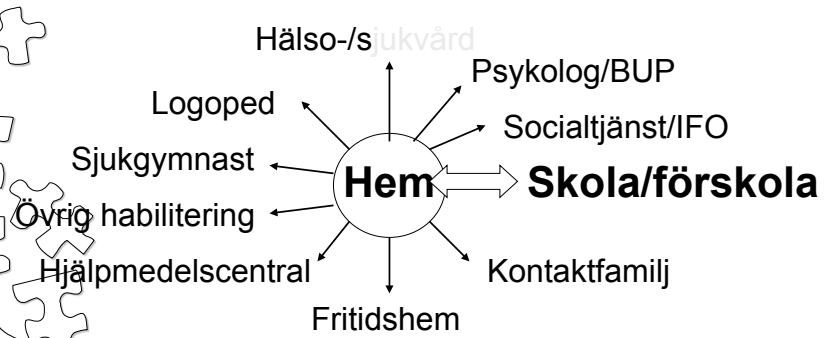
Vad inverkar på elevens skolsituation?

- Samhällets ideologi och styrning
- Skolans samverkansmiljöer
- Skolans pedagogiska verksamhet

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 5

Hemmet som en spindel i ett nät av professionella

Hälsa-/sjukvård
Psykolog/BUP
Socialtjänst/IFO
Skola/förskola
Kontaktfamilj
Fritidshem
Hjälpmiddelscentral
Övrig rehabilitering
Sjukgymnast
Logoped

Hem

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson FD i specialpedagogik 6

Skolans miljö och organisation Stöd eller hinder?

- Fysisk miljö
- Psykosocial miljö
- Elev- och personalgrupperingar
- Specialpedagogiskt stöd

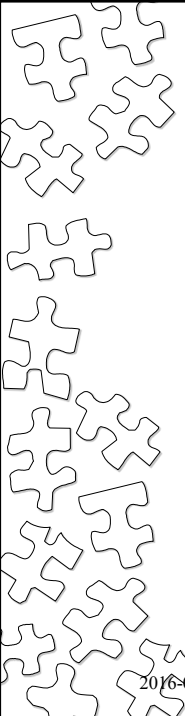
2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 7

I skolans arbete måste följande beaktas samtidigt

- Elevens förutsättningar
- Arbetssätt och förhållningssätt
- Aktiviteter och sammanhang

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 8

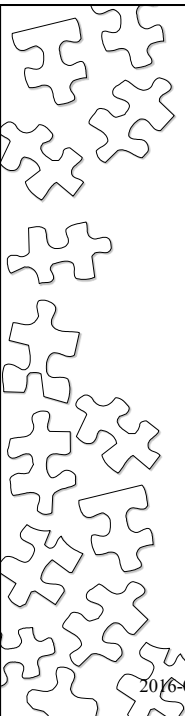
Yttringar av FAS i skolan

- Uppmärksamhetssvårigheter
- Perceptionssvårigheter
- Hyperaktivitet
- Koncentrationssvårigheter
- Distanslöshet
- Impulsstyrning
- Intryckskänslighet
- Rastlöshet
- Vredesutbrott

2016-05-01

Inga-Lill Jakobsson

9

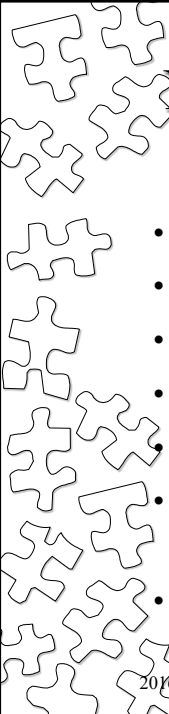
Pedagogiskt bemötande och strategier på olika nivåer

- Organisationsnivå
- Klass- eller gruppnivå
- Individnivå

2016-05-01

Inga-Lill Jakobsson

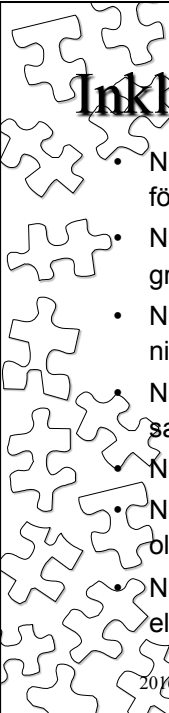
10

Några kritiska händelser under skoldagen

- Vid kollektiva instruktioner och information
- Vid gruppindelning och arbete i grupp
- Vid övergångar mellan aktiviteter
- Vid självständigt arbete och fria aktiviteter
- Vid brist på kommunikation och dubbla budskap
- När uppgifter inte anpassats till elevers olika förutsättningar, behov och intressen
- När miljö och arbetsuppgifter är ostrukturerade

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 11

Inkluderande pedagogiska strategier

- När elever får stöd i klassen och inte måste lämna gemenskapen för att få specialpedagogiskt stöd, träning eller behandling
- När det finns en tydlig ledare och tydliga instruktioner vid gruppaktiviteter
- När elever kan arbeta i klassrummet med olika uppgifter på olika nivåer och på olika sätt
- När olika personal och föräldrar ger liknande instruktioner och samma budskap
- När uppgifter anpassas till elevers olika förutsättningar och behov
- När miljön är strukturerad och det inte pågår för många aktiviteter, olika ljud och rörelser på samma gång
- När information och samverkan inom skolan och i kontakter med elevernas hem och andra inblandade institutioner fungerar väl

2016-05-01 Inga-Lill Jakobsson 12

Exkluderande pedagogiska strategier

- När elever måste lämna gemenskapen i klassen för att få stöd, träning eller behandling
- När gruppaktiviteter äger rum utan tydlig ledare eller instruktioner
- När alla elever måste göra samma uppgifter på samma sätt och på samma tid
- När olika personal och föräldrar ger olika instruktioner eller ger dubbla budskap
- När uppgifter inte anpassats till elevers olika förutsättningar och behov
- När miljön är ostrukturerad och det pågår för många aktiviteter, olika ljud och rörelser på samma gång
- När information och samverkan inom skolan och i kontakter med elevernas hem och andra inblandade institutioner inte fungerar väl

2016-05-01

Inga-Lill Jakobsson

13

Tre nyckelord i det praktiska arbetet

Tydlighet – Flexibilitet – Lyhördhet

- Ge struktur och tydliga gränser genom konkreta, entydiga instruktioner
- Tänka om och förändra utifrån uppkomna situationer
- Tolka elevens signaler samt hur miljö, relationer och bemötande inverkar

2016-05-01

Inga-Lill Jakobsson

14